

Hans Liman

REGISTERBLAD
1986-09-30

RIKSINTRESSANT NATURMILJÖ, ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Nr NRO 050 49, ÖRTOMTA

LINKÖPINGS, SÖDERKÖPINGS OCH NORRKÖPINGS KOMMUNER

KARTA: 8G, 8F NO

MITTPUNKT: 8G 5b 31 AREAL: 600 ha

NATURGEOGRAFISK REGION: 22 c Götalands centrala slättbygder, Östgötaslätten.

INTRESSEASPEKTER: G

URVALSKRITERIER: A

VÄRDEOMDÖME: Ändmoränsträket med dess stora antal välutbildade moränrygggar av olika typer utgör en mycket värdefull och skyddsvärd naturmiljö utan motsvarighet i Östergötlands län.

OMRÅDETS HUVUDDRAG: Från Jäppestad (Linköpings kommun) i väster till Hagsäter (Norrköpings kommun) i öster uppträder ett stråk av ändmoräner. Inom det ca 15 km långa och ca 2 km breda sträket finns drygt 60 ändmoränrygggar. Dessa ingår i den s k mellansvenska israndzonen. Moränryggarna inom sträket är av olika typer. Väster om Askeby är ryggarna små. Längden varierar mellan 50 och 150 m, bredden mellan 20 och 40 m och höjden är endast 1-2 m. Markytan är i allmänhet normalblockig.

Från gården L Stålgården och till Halleby har ändmoränerna en mer skiftande utbildning och de är i allmänhet större. Den längsta är nära 800 m men 200-500 m är en mer normal längd. Bredden är 50-100 m och ryggarnas höjd 5-15 m. De kortare ändmoränerna utgörs av en rygg, vanligen med något slingrande eller svagt bågformig utsträckning. De längre bildas av flera, mer eller mindre sammanhängande rygggar eller kullar. Utsträckningen är oftast oregelbundet slingrande - såsom norr om Halleby. Dessa rygggar uppbyggs av en sandig-moig morän med vanligen storblockig eller blockrik yta.

Gruppen av ändmoräner mellan skogsängen och Roka mosse i stråkets östligaste del, är av helt annan typ. Ryggarna är mycket oregelbundna och uppbyggs huvudsakligen av block och sten, i vissa fall av grova block. Vissa av ryggarna ansluter till hållar eller ligger som blocksamlingar på uppstickande hållpartier. Ändmoränerna är 50-100 m långa, 10-30 m breda och 2-5 m höga. Moränryggarna, som omges av uppodlade lersediment, är i flertalet fall skogbevuxna. Jäppestadryggen är ett exempel på betad ändmorän.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ATT OMRÅDETS NATURVÄRDEN SKALL

BIBEHÅLLAS: Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som t ex täkt, bebyggelse och schaktning.

PLANERING OCH SÄKERSTÄLLANDE: Länsstyrelsens naturvårdsplan 1983: Linköpings kommun nr N 24, Söderköpings kommun nr N 2 och Norrköpings kommun nr N 2. Naturvärdesklass II.

Linköpings kommunöversikt 1977: Rn med riktlinjen: Bebyggelse som skulle kunna innebära att naturvärdet minskar, accepteras ej enligt § 29 BS.

Norrköpings kommunöversikt 1976: Rn 1 med riktlinjen: Bebyggelse som skulle kunna innebära att naturvärdet minskar, accepteras ej enligt § 29 BS.

Naturvårdsprogram för Linköpings kommun, 2007.

OMRÅDET BERÖR RIKSINTRESSANT KULTURMILJÖ: nr K E 42 Askeby och nr K E 46 Halleby.

OMRÅDET BERÖR RIKSINTRESSANT FRILUFTSMILJÖ:

OMRÅDET INGÅR ÄVEN I:

REFERENSER: Länsstyrelsen i Östergötlands län; Natur- och kulturmiljöer i Östergötland. - Linköping 1983.

Linköpings kommun: Kommunöversikt. - Linköping 1977.

Norrköpings kommun: Kommunöversikt. - Norrköping 1976.

Naturvårdsprogram för Linköpings kommun, 2007.